

Националните комунизми

След Сталин

Десталинизацията (1956-1964).

- Смъртта на Сталин през 1953, последвана от кратка борба за власт и идването на власт на Никита Хрушчов (1894-1971):
 - Край на масовите репресии, на сталинските лагери; връщане към по-умерени методи на упражняване на властта ;
 - Борба срещу “култа към личността”;
 - Отваряне към света;
 - Политика на мирно съвместно съществуване с капиталистическия свят, отказ от яростната идеологическа конфронтация със Запада.

Националните комунизми

- “Реален социализъм е формулата на модела в СССР и Източна Европа.
- Маоизмът на Мао Дзедун (1893-1976) е китайският модел, на който се позовават много страни от Третия свят.
- Еврокомунизмът на комунистите от Италия, Франция, Испания отхвърля “диктатурата на пролетариата” и съветския модел.
- “Фокализмът” (от "foco revolucionario") е доктрината на революционната гериля, която сваля един авторитарен режим.

“Реалният социализъм”

Л. Брежнев

Ал Дубчек

- Понятие от 1969:
 - Ръководна роля на КП;
 - Държавна собственост в индустрията;
 - Кооперативи в селското стопанство.
- Национални особености:
 - Полша и частната собственост на село;
 - Чехословакия и Пражката пролет 1968;
 - Унгария и пазарните реформи на Кадар (“гулаш социализъм”);
 - България и политиката на национална идентичност (Л. Живкова);
 - Румъния и национализмът на Чаушеску.
 - Самоуправленският социализъм на Й. Б. Тито в Югославия

Еврокомунизмът

А. Грамши

- След 1968 – критики срещу СССР и неговия модел: идеята за полицентризма.
- Демокрацията и социализмът:
 - Привързаност към плуралистичната демокрация (отхвърляне на ръководната роля на КП и на “диктатурата на пролетариата”).
 - Плурализъм на собствеността.
 - Постигане на културна хегемония като предпоставка за промяната.
 - Отваряне към демократичните движения на жените, на зелените, за равноправие на хомосексуалистите.

Западният троцкизъм

- Развива се като антибюрокрадна критика на съветския комунизъм.
- Основава се на демократичния революционен социализъм на Роза Люксембург (1871-1919).
- Ернест Мандел (1923-1995) – опозиция срещу сталинския тоталитаризъм и социалдемократическия реформизъм.

Ернест Мандел

Китайският комунизъм

Мао Дзедун

- Маоизмът (Мао Дзедун):
 - Перманентна мобилизация (“Културната революция” 1966-1969;
 - Глобалното село срещу глобалния град;
 - Конфликт с СССР (социалимпериализъм и теорията за “трите свята”).
- Разновидности в Албания (Енвер Ходжа), Северна Корея (Ким Ир Сен).
- Пазарните реформи на Дън Сяопин след смъртта на Мао (1976): четирите модернизации.

Дън Сяопин

Комунизмът в Латинска Америка

Фидел Кастро

Че Гевара

- “Фокализъмът” (Куба 1959, Сандинистите в Никарагуа 1979):
 - Постоянна съпротива срещу диктаторския режим, базирана в селото;
 - Социализмът като еkleктика между съветския комунизъм и латиноамериканския популизъм.

Африканските комунизми

- Силно свързани първоначално с КП в метрополията (Франция) или с марксистките интелектуалци (Великобритания).
- Разделение между съветския и китайския комунизъм (1960-те години):
 - Еднопартийни персоналистки режими.
 - Зависимост от чуждата подкрепа.
- Най-често развили се като авторитарни милитаризирани диктатури (Етиопия, Ангола).

Комунистически режими 1945-1989

Националните комунизми

- Въпреки позоваванията на Маркс и на Ленин, националните комунизми имат значителни различия:
 - Съветски комунизъм
 - Западен комунизъм
 - Комунизъм на Третия свят (Китай, Куба).
- Различията определят и съдбата на тези комунизми след 1989 г.